UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliæ Consultor, Coordinatus, Seu Omnes ...

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

264. An Clericus, vel Religiosus conducens agros alienos teneatur soluere gabellam ex fructibus inde perceptis? Et an possint vti negociatione artificiosa, id est, qua res arte mutatur, & sic ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-76442

Visual Library

in Reſ. 100. & hic ſup. in Reſ. 167. breuiter in §. 1. & in Reſ. 169. curſim in principio, & in tom. 5. tr. 7. Reſ. 34. §. Adde. & in Reſ. 35. §. 1. prope finem, & in Reſ. 36. §. Nec valet. inter med. & finem, verſ. Reſpondeo & in aliis eius not.

Burgos de Paz *conſil.*17.*num.*2. *&* 3. Natta *lib.*3. *conſil.* 508. *&* 509. Graffius *tom.*1. *lib.*3. *conſil.*11. *de Regul.* Valentia *tom.*3. *diſp.*10. *q.*4. *punct.*12. Moneta *de conſer. iudic. c.*10. *n.*389. Molfeſius *in ſumma, tom.*1. *tract.*6. *c.*2. *n.*30. & alij.

2. Sed contrariam ſententiam amplectendam eſſe puto; nempe, hos Equites eſſe verè Religioſos. Ita Sanchez *in ſumma, tom.*1. *lib.*4. *c.*16. *n.*11. vbi citat pro hac ſententia octo Doctores, quibus ego addo alios, quos citat Garcias *de benef. to.*1. *p.*1. *c.*4. *n.*15. & Hieronymum de Cenedo *tract. de pauper. relig. dub.*60. *n.*12. *& ſeq.* & Baſilium Poncium *in tract. de impedim. matr. cauſa* 27. *q.*2. §.4. vbi ſic aſſerit: [Dictos Equites eſſe verè, & ſubſtantialiter Religioſos, adeò certum exiſtimo, vt oppoſitum iudicium nimis licentiosè dictum, ne dicam grauius, cùm pleno ore literæ pontificiæ illos appellent Religioſos, & etiam cum caſtitate coniugali, vera Religio conſtare poſſit; eò quòd, ſicut in paupertate latitudo eſt: ita etiam in caſtitate, quæ eſt materia voti.] Ita Pontius cum aliis Theologis, quorum vota circa præſentem quæſtionem adducit Mota *de confirm. ordin. D. Iacobi, lib.*2. *c.*2. §.29. *per totum*, vbi *n.*4. Michaël de Carrança probans dictos Equites eſſe verè Religioſos, ſic ait: [Confirmaſe tambien por la practica deſte Reyno de Valentia, donde vemos, que ſon exemptos de ſiſas, y impoſiciones, que no pagan los Eccleſiaſticos, y Regulares, y los ſeglares las pagan, y eſtos Caualleros de Santiago, Calatraua, Alcantara, y Monteſa, come he dicho, no los pagan.] Ita ille. Et doctiſſimus Sancius *in ſuis practicis diſputationib.* ita tenet, dictos Equites eſſe verè Religioſos; & docet, illos poſſe confiteri cum Sacerdote ſæculari nõ approbato ab Ordinario; ſicut poſſunt alij Regulares. Sic ille *in diſp.*49. *n.*11. *&* 13. quod eſt valdè notandum, quia nouum. Et Flores de Mena *lib.*2. *q.*21. *n.*205. docet etiam, dictos Equites non eſſe collectandos, & eſſe immunes à gabellis: quia, dato, & non conceſſo, quòd non ſint verè Religioſi, ſunt tamen perſonæ Eccleſiaſticæ, & largo modo Religioſi. Vnde ex his, me conſulente, in cauſa D. Aloyſij Maſtrantoni: & D. Ioannis de Giocœni Illuſtriſſ. Senatus Panormitanus conceſſit exemptionem gabellarum ſupradictis Equitibus, qui erant adhuc Nouitij.

Suprà hoc, quod hic docetur, in tom. 7. tr. 1. Reſol. 87. in fine, & in Reſ. 96. §. 1. & in Reſ. 99. § 2. & in Reſ. 100. & in to. 1. tr. 3. Reſol. 22. §. Quoad ſecundum & ſeqq. & in tom. 2. tr. 2. Reſ. 22. § 2. ante mediũ, & in tom. 3. tr. 1. Reſ. 39. §. vlt. & in Reſ. 79. § Ex quibus. ante med. verſ. Et tandem.

RESOL. CCLXIII.

An Princeps poſſit imponere gabellas ſuper bona Nouitiorum?

Et an dicti Nouitij gaudeant priuilegio Canonis, & fori? Ex part. 1. tract. 2. Reſ. 38. aliàs 37.

Sup. hoc lege doctrinam præcedentis Reſ, ſignanter in fine. & ſup. ex Reſ. 136. §. Sed difficultas. & ex Reſ. 167. §. Sed hos. à lin. 2. & aliarum Reſol. & §§. eius not.

§. 1. Affirmatiuè videtur reſpondendum ex Molfeſio *in ſumma. tom.*2. *tract.*12. *c.*22. *n.*162. vbi docet, Regulares profeſſos eſſe exemptos à gabellis: ergo videtur excludere Nouitios: quia non ſunt Regulares profeſſi. Sed non credo, virum doctum, & pium hanc ſententiam docere ſed ſub nomine Regularium profeſſorum, Nouitios etiam incluſit: nam in fauorabilibus, ſub nomine Religioſorum includuntur. Igitur ſoli Parladorius *rer. quotid. anar. lib.* 1. *cap.* 13. §. 1. *n.* 21. *in* 2. *edit.* & Ignatius Laſſarte Doctor Hiſpanus, docuerunt hanc affirmatiuam ſententiam *in tract. de decim. vendit. cap.*19. *num.*50. *fol. mihi* 189.

2. Sed aduersùs illos, & meritò inſurgit Molina *tom.*3. *tract.*2. *diſp.*671. *n.*2. Malderus *in* 2.2. *tr.*1. *c.*6. *dub.*8. Turrianus *in* 2.2. *tom.*2. *diſp.* 44. *dub.*4. *n.*12. Bartholomæus à S. Fauſto *in ſpeculo Confeſſ. diſput.* 33. *quæſt.* 14. *num.*2. & nouiſſimè Barboſa *in collect. tom.*1. *lib.*3. *tit.*49. *cap.*7. *num.*11. Sanchez *in ſumma, tom.*2. *lib.*6. *cap.*10. *n.* 16. Et probatur hæc opinio duplici ratione: quia Nouitij vere ſunt de familia Monaſterij, & pars communitatis iſtius Religionis, quæ exempta eſt. Deinde, receptiſſimus vſus habet, vt tributum merè perſonale Nouitius non ſoluat: quia verè perſona eius habetur Eccleſiaſtica. Itaque meritò, qui agnoſcitur pro Eccleſiaſtico, etiam in patrimonialibus bonis, inſtar reliquorum Eccleſiaſticorum exemptus habendus erit. Et ita hanc ſententiam non ſolùm Theologi omnes ſequuntur, ſed etiam peritiſſimi Iuriſconſulti, vt Graſſ. *de effectibus cleric. effect.* 3. *num.*131. qui citat Abbatem, Bartolum, Ripam, & alios. Idem etiam docuit Flores de Mena *in ſuis variis qq. lib.* 2. *quæſt.* 21. §.4. *num.* 198. *fol. mihi* 270. & anteà docuerat Bertachinus *tract. de gabellis, part.*7. *principali, num.*56. Nec valet dicere cum Laſſarte, *vbi ſuprà*, quòd Nouitius non ſit verè Religioſus, & tranſire poſſit ad ſæculum: quia etiam Acolytus ad ſæculum, relicto officio Eccleſiaſtico, tranſire poteſt, & tamen gaudet exemptione gabellarum. Sufficit igitur, vt Nouitius in Religionem ſit admiſſus: quia, vt diximus, pars eſt communitatis Religionis, quæ verè eſt communitas perſonarum Eccleſiaſticarum, éſtque is Nouitius in via, vt perfectè, & indiſſolubiliter vniatur eidem communitati, ac proinde eo ipſo reputatur perſona Eccleſiaſtica, & gaudet priuilegio canonis, & exemptione gabellarum.

Sup. his in Reſ. 2. not. præterita, & pro parte in alio §. eius annot.

RESOL. CCLXIV.

An Clericus, vel Religioſus conducens agros alienos teneatur ſoluere gabellam ex fructibus inde perceptis?

Et an poſſint vti negotiatione artificioſa, ideſt qua res arte mutatur, & ſic venditur, vt emere iumenta, vt nutrita, & meliorata vendant cum lucro, item oues emere, & nutrire, ex quibus vendant caſeos, & agnos, vel quodcumque genus rei, quod nouerint ſua arte meliorandum, &c. Ex part. 6. tr. 7. & Miſc. 2. Reſ. 11.

Sup. hoc in tom. 6. tr. 1. Reſ. 387. § 1. paulo poſt initium & paulo ante finem, & lege doctrinam §. not. ſeq. & aliarum eius annot. & ex illis applica doctrinã pro iſta quæſt. vel eam diſtingue. Et pro contento in hoc §. vlt. ſup. in Reſ. 156. § Et ad magis. & cum diſtinctione in omnibus aliis eius annot.

§. 1. Affirmatiuè reſpondet Bonacina *tom.* 2. *diſp.* 2. *de reſtitut. q.*9. *punct.* 2. *n.* 4. vbi ſic ait: Clerici non tenentur ad ſoluenda vectigalia emendo vinum, & panem ad ſui vel familiæ ſuſtentationem. Idem dicendũ ſi vendãt fructus perceptos ex propriis agris: ſecus ſi quis eos percepit ex alieno agro, quem conduxit, & coluit per operarios, vt fructus inde perceptos venderet: hoc enim eſt genus negotiationis vetitum Clericis. Ita Bonacina, qui citat Leſſium & Molinam, cum Quaranta.

2. Sed non deſinam hic adnotare contrariam ſententiam tanquam probabilem admittere Ægidium Trullench. *in Decalogum, tom.*2. *lib.*7. *c.*12. *dub.*5. *n.*14. quia in rigore talis Clericus non poteſt dici negotiator: & ideò idem Trullench *loco. cit. c.* 10. *dub.* 19. *n.*8. ſic ait. Nota Clericis tantùm prohiberi negotiationẽ, propriè dictam, quæ dicitur lucratiua. Vnde poſſunt vti negotiatione artificioſa, id eſt, qua res arte mutatur & ſic venditur: quia hoc potiùs eſt artificium, quàm negotiatio. Vnde licèt Clerico emere iumenta, vt nutrita & meliorata vendat cum lucro, ſecluſo tamen ſcandalo. Item oues emere ac nutrire, ex quibus vendat caſeos, agnos, &c. Denique poterit Clericus emere quodcumque genus rei, quod nouerit ſua arte meliorandum, vt illam in melius mutatam carius, & cum lucro vendat. Item & agrum conducere, & per operarios colere; & fructus vendere: hoc namque non eſt negotiatio. Ita Trullench. Sed videtur non eſſe diſcedendum à prima ſententia, quam nouiſſimè tenet Ioannes Wiggers *de iuſtitia & iure in* 2.2. *tract.* 5. *c.*5. *dub.*2.

dub.2.n.7. quia licèt, vt ait ille, hoc non ſit propriè negotiari, tamen expreſsè eſt Clericis interdictum, vt patet *ex cauſ.21.quaſt.3.can.1.& 3.*

RESOL. CCLXV.

An Clericus negotiator ſtatim ante trinam monitionem teneatur ſoluere gabellas, & Princeps laicus illas ab illo poſſit licite exigere? Ex part. 1. tract.2. Reſ.47. alias 46.

Sup. hoc in duabus Reſ. ſequ. & ſup. in Reſ. 151. curſim in fine.

§.1. AFfirmatiuè reſpondent communiter. Ita Malder. *in 2.2.tract.5.cap.6. dub.9.* Portel. *in dubiis Regul.verb.tributum,n.5.* Ioan. de Heuia *tract. de commerc.lib.1.cap.14.n.* 10. Proſper de Auguſtino *in addit.ad ſumm. Quaranta, verb.vectigal.* Turrianus *tom.2.in 2.2.diſp.44.dub.4.n.12.* & alij.

2. Non deſunt tamen Doctores contrarium ſentientes, videlicet, quòd Clerici negotiatores non tenentur ſoluere gabellas, niſi ter priùs fuerint moniti, vt deſiſtant à negotiatione. Ita docet Lopez *inſtruct.p.2.cap.* 41. Souſa *in Bull. Cœn.c.19.diſp.92.n.3. in fin.* Rodriq. *in ſumm.tom.2.cap.75. n.* 11. & Petrus de Ledeſma *in ſumm. tom.2.tract.17.c.2.concluſ.17.* vbi ſic aſſerit: [Aduiertese, que los Eccleſiaſticos, que tratan, y negocian, no eſtan obligados à pagarlos, antes que les amoneſten tres vezes, que no ſean negociantes, y tratantes.] Et probat hanc ſententiam ex authoritate *ex literis de vita, & honeſtate Cleric.* Et ita etiam docet Molfeſius *in ſumm.tom.2.tr.12.c.22. n.* 173. Leſſius *lib.2.c.33.dub.3.n.23.* Ioan. de la Cruz *in direct. conſc. part. 1. pracep.7.art. 3. dub.1. concl. 1.* & Reginaldus, *tom. 1 lib.9. c.25. n. 379. in fine.*

3. Aliqui verò concordant ſupradictas ſententias, & aſſerunt, vtramque eſſe veram, nempe, Clericum ſtatim ex cauſa negotiationis amittere priuilegium exemptionis, & hac immunitate non eſſe priuatum, niſi poſt trinam monitionem; nam, quantùm ad ipſas res, quas defert occaſione negotiationis, eo ipſo caret exemptione, abſque vlla monitione, pro quibus ſi exigitur gabella, & pedagium, nulla incurritur excommunicatio: & ſic procedit prima opinio *ſuperiùs* poſita. Quantùm verò ad alia omnia bona ſua, & perſonam, non amittit ſimpliciter priuilegium immunitatis, niſi poſt tertiam monitionem, ſi deſiſtere nolit: & ita procedit ſecunda opinio.

4. Hanc ſententiam, cum tali diſtinctione, docet Altherius *de cenſ.tom.1.diſput. 19.lib.5.cap. 6.q.3. fol. mihi* 743. *col.* 1. Molina *tom.1.diſput.147. concl. 5.* & Duardus *in Bulla Cœna lib.2. can.18.q.8.num.9.* Et circa præſentem quæſtionem vide etiam Ceuallos *tract. de cognit. per viam violentia, part. 2. quaſt. 64. per totam.* Guttierrez *de gabellis, lib.7. quaſt. 94. per tot.* & Martha *de iuriſdict. part. 4.cent.1. caſ. 3.num.2.& ſeq.* cum aliis.

RESOL. CCLXVI.

An Clericus negotiator ſine trina monitione teneatur ſoluere gabellam?

Et an dicta, vel alia gabella à Clerico debita poſſit peti coram iudice laico?

Et an poſt trinam monitionem Clericus negotiator, non perdat exemptionis Immunitatem quoad bona Eccleſiaſtica? Ex part. 3. tract.1. Reſ. 44.

*Prima Reſ. citata in hoc textu hic eſt antecedens;

§.1. AD vtramque quæſtionem negatiuè reſpondi *in part.1. tract.2.* reſol.40. & 41.* & nunc iterum reſpondeo; & ita præter DD. *ibi* citatos Iulius Ferrettus *de gabellis num.572.* Bertachinus *de gabellis part.3.n.2.* Comitolus *lib.5.q. 53.n.3.* Io. Franciſcus Suarez *in enchiridio caſuum conſc.lib.4.ver.tributum.§. clericus non tenetur.* Parladorus *lib. 1. rerum quotidian. cap.3.* & Ignatius de Salzedo *in pract.crim.c.55.* apertè docent clericum non teneri gabellam ex commerciis, & rebus de quibus negotiatur ſoluere, niſi ter monitus non deſiſtat à negotiatione. Secunda vero eſt infra 268. & in Reſ. 267. & ſuprà in Reſ. 151. curſim in fine.

2. Quod autem dicta gabella, quando illam, vel aliam clericus tenetur ſoluere non ſit petenda coram iudice laico, ſed Eccleſiaſtico, docent Baldus *in l. de his, C.de Epiſc. & Cler.* Abbas *in cap.qualiter, de iudiciis in fine.* Rolandus à Valle *vol.4.conſ. 71. n. 25* & alij, quos citat, & ſequitur Salzedus *vbi ſuprà*, quibus ego addo nouiſſimè Paulum Squillante *de priuilegiis cler.c.8.dub.1. n.33.* qui citat Bertachinum, Nattam, Carolum de Graſſis, Surdum Molfeſium & me ipſum, quidquid in contrarium aſſerant Salgado, Mexia, & Laſſarte, quos adduxi *in dicta reſ.* 41. quibus nunc addo Tiraquel. *lib.1. de retr.c.32. gloſſ. 1. n.81.* Aufrerium *in Clem.1. de offic. ordin. fol. 4.reg. 2.* & Guliel. de Benedictis *in cap.Raynutius,ver. & vxor. nomine Adelaſiam n.322.de teſtam.* Sed tu abſolutè tene, quòd gabella à Clerico debita, petenda ſit coram iudice Eccleſiaſtico. Quæ hic eſt infra Reſol. 268.

3. Poſt hæc ſcripta inueni Ceuallos *tr.de cognit. per viam violentia part.2.q. 64.num. 7.* & Guttierrez *de gabellis lib.7.q. 94.* docere etiam gabellam per negotiationem debitam à Clerico, peti poſſe coram iudice ſæculari, & in tali caſu iudicem ſæcularem poſſe procedere contra bona clerici, ſed his non obſtantibus ne diſcedas ab opinione negatiua, & vide omnino dictam meam *reſol.* 41.

4. Notandum eſt tamen hic obiter contra Roſellam *ver. excommunicat. 2. n. 3.* Angelum *ver. clericus num.3.* & alios, vt perdat clericus negotiator immunitatem gabellarum requiri tres monitiones, & non ſufficere vnam, quæ inſtar trium ſit, & ita docent Doctores, quos citat, & ſequitur doctus Acugna Archiepiſcopus Bracharenſ. *in Decretum Gratiani part.1.diſt.88.cap.2.num.6,*

5. Nota etiam contra Layman *in Theol.mor.lib.4. tract.9.cap.6.num. 9.* quòd etiam poſt trinam monitionem clericus negociator non perdit exemptionis immunitatem, quoad bona Eccleſiaſtica, & ita docet Comitolus *lib.1. quaſt. 53. num.* 4. Acugna *vbi ſuprà num.7.* & Doctus Barboſa *in collect.tom.1.lib.3. tit.1.cap. 16.num.4.*

RESOL. CCLXVII.

An Clericus negotiator, ſi ter non fuerit monitus, amittat priuilegium non ſoluendi gabellas?

Et explanatur, quod ſi Clericus in iudicio pulſaretur, plura allegare poſſet, qua eum à culpa releuarent; & pro excuſatione Clericorum, qui forſitan negotiarentur, & aliqua alia in calce huius Reſolutionis circa hoc inuenientur? Ex part. 4.tract.1.Reſ. 28.

§.1. NEgatiuam ſententiam bis docui, quam aliqui Iuriſconſulti nimis laxam exiſtimarunt, ſed immeritò, cùm ſit probabiliſſima, & præter Doctores, quos alibi ad ſatietatem adduxi, adducam nunc non Theologum, ſed Iuriſtam in his materiis circa Clericos non parum rigidum, is eſt Gabriel Pereira *de manu Regia part. 2. cap. 24. num. 35.* vbi ſic ait: illud omittendum non eſt quòd vt has pœnas incurrant Clerici negotiatores, requiritur quòd ter moniti ſint. Ita ille. Vbi pro hac ſententia citat Decianum, Graſſium, Boſſium, Capycium, Rodoanum

Bis in duabus præcedentib. Reſ. & ſupra in Reſ.151. breuiter in fine.

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN